

04. 09. 2012

ad 12/91/2007

Oikeusministeriölle

2.9.2012

Valituslupajärjestelmää korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitettaessa on vähitellen laajennettu niin, että nykyisin noin kolmannes korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista asioista on valituslupa-asioita. Maankäyttö- ja rakennuslaissa siirryttiin pääasiassa valituslupajärjestelmään vuosina 2006 ja 2008 tehdyillä lainmuutoksilla (1441/2006 ja 1129/2008) siten, että hallinto-oikeuden päätökseen, jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Tämä koskee sekä kaavavalituksia että valitettaessa rakennuslupaa tai toimenpidelupaa koskevasta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutosten perustelut käyvät hyvin ilmi HE:n 102/2008 vp perusteluista.

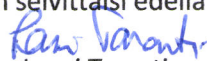
Tuulivoimaa edistämään –selvityksessäni 13.4.2012 (TEM) totesin, että jos rakentamiseen tarvitaan rakennusluvan lisäksi ympäristölupa, voi ympäristölupaa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä kuitenkin edelleen valittaa esteettä korkeimpaan hallinto-oikeuteen lukuun ottamatta ympäristönsuojelulain 97 a §:n 5 momentissa tarkoitettua pätevyyden arviointia, jossa vaaditaan valituslupa.

Silloin kun valituslupa vaaditaan, on hallinto-oikeuden päätös valitusluvasta huolimatta heti täytäntöönpanokelpoinen (hallintolainkäyttölaki 31 § 3 mom.), ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Muutoin ei päätöstä saa pääsääntöisesti panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman eli korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistua valituksen. Vuonna 2011 korkeimmassa hallinto-oikeudessa kaikkien valitusasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 12,2 kuukautta. Tämä pyöreästi vuoden aika osapuolten on siis odotettava muissa kuin valituslupa-asioissa. Valituslupajärjestelmällä on siten merkittävä täytäntöönpanon nopeutta koskeva vaikutus.

Oikeusturvan nopeus ei ole vain tekninen seikka kuten usein on ymmärretty vaan oikeusturvan tärkeä ja olennainen osatekijä. Kun valituslupajärjestelmä nopeuttaa oikeusturvan saamista ja kun korkein hallinto-oikeus nykyisin käsittelee vuosittain yli 1000 valituslupa-asiaa, olisi oikeusministeriön vakavasti harkittava sen käyttöönottoa yleisesti. Etenkin tulisi näin tehdä kahden työ- ja elinkeinoministeriölle tekemäni selvityksen kohteena olleissa uusiutuvan energian, etenkin tuulivoiman, tuotantohankkeissa, joissa vaihtoehtona on hankkeista luopuminen investoinnin kohtuuttoman viipymisen vuoksi.

Valituslupa voitaisiin myös harkita rajoitettavaksi maankäyttö- ja rakennuslaissa hyväksytyin tavoin koskemaan vain sellaisia hallinto-oikeuden päätöksiä, joilla valitus on jätetty tutkimatta tai joilla ei ole muutettu valituksen kohteena olleen viranomaisen päätöstä eli asiassa on yhtäpitävä tämän viranomaisen ja hallinto-oikeuden päätös. Näin täydennettynä valituslupajärjestelmän ei millään hyväksyttävällä perusteella voi väittää heikentävän oikeusturvaa.

Sanottuun viitaten esitän kunnioittavasti oikeusministeriölle, että se valituslupajärjestelmän uudistamista parhaillaan valmistellessaan selvittäisi edellä ehdottamani uudistuksen mahdollisuudet.

Lauri Tarasti
ministeri
selvitysmies

Tiedoksi: oikeusministeri Anna-Maja Henriksson